

Newsletter

Έδρα JEAN MONNET

«Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ και Έλεγχος»

Απρίλιος 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Το πρώτο τετράμηνο του 2020 σημαδεύτηκε από τις δραματικές εξελίξεις που επέφερε σε παγκόσμιο επίπεδο η πανδημία του κορωνοϊού (Covid-19).

Γνώμη αριθ. 2/2020 (υποβαλλόμενη δυνάμει των άρθρων 287, παράγραφος 4, και 322, παράγραφος 1, στοιχείο α), ΣΛΕΕ) σχετικά με την τροποποιημένη πρόταση του κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων της Επιτροπής, της 14ης Ιανουαρίου 2020, COM(2020) 23 final

Στις 14 Ιανουαρίου 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού για τον καθορισμό κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, 2021-2027.

1

3

Γνώμη 3/2020 [υποβαλλόμενη δύναμει των άρθρων 287, παράγραφος 4, και 322, παράγραφος 1, στοιχείο α), ΣΛΕΕ] σχετικά με την πρόταση 2020/0054(COD) περί κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19

Η πανδημία COVID-19 έχει πρωτοφανείς επιπτώσεις σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ από την άποψη της υγείας των πολιτών και της ανθεκτικότητας των οικονομιών τους.

5

Προεπισκόπηση Ελέγχου για το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης

Ως παραπληροφόρηση ορίζεται η δημιουργία, παρουσίαση και διάχυση πληροφοριών που μπορούν να διαπιστωθούν ως ψευδείς ή παραπλανητικές, με στόχο την επίτευξη οικονομικού οφέλους ή την εκ προθέσεως εξαπάτηση του κοινού.

8

Ειδική Έκθεση 6/2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Βιώσιμη αστική κινητικότητα στην ΕΕ - Δεν είναι δυνατή η επίτευξη ουσιαστικής βελτίωσης χωρίς δέσμευση από πλευράς των κρατών μελών

Η βιώσιμη αστική κινητικότητα αποτελεί μία από τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις της ΕΕ και θέμα που απασχολεί πολλούς ευρωπαίους πολίτες.

10

Ειδική Έκθεση 7/2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Εφαρμόζοντας την πολιτική συνοχής: συγκριτικά χαμηλό το κόστος, αλλά ελλιπή τα στοιχεία για την εκτίμηση των οικονομιών από την απλούστευση

Η πολιτική οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της ΕΕ απορροφά σχεδόν το ένα τρίτο των συνολικών δαπανών του ενωσιακού προϋπολογισμού.

13

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ:

Τον Μάρτιο 2020 έγινε η έκδοση του πρώτου βιβλίου της Έδρας (συγγραφέας ο κάτοχος της Έδρας Καθηγητής κ. Δημήτριος Σκιαδάς) με τίτλο "EU Migration Governance: Budgeting and Spending in times of crisis as seen by the European Court of Auditors" από τις Εκδόσεις του Παν/μίου Μακεδονίας.

16

Εισαγωγή

Το πρώτο τετράμηνο του 2020 σηματοδεύτηκε από τις δραματικές εξελίξεις που επέφερε σε παγκόσμιο επίπεδο η πανδημία του κορωνοϊού (Covid-19). Μια πανδημία που είναι ακόμη σε εξέλιξη παγκοσμίως, έχοντας προκαλέσει πάνω από 250.000 θανάτους και μετράει πάνω από 3,5 εκατομμύρια κρούσματα. Και παράλληλα αρχίζουν να φαίνονται οι γενικότερες επιπτώσεις της πανδημίας σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, με κύριο αυτό της οικονομίας. Οι προοπτικές είναι δυσοίωνες και η προετοιμασία για την επόμενη μέρα έχει ξεκινήσει, έχοντας όμως πολλούς αγνώστους συντελεστές, με κυριότερο το χρονικό πλαίσιο φαρμακευτικής και ιατρικής αντιμετώπισης του κορωνοϊού, και κατ' επέκταση την χρονική διάρκεια και το συναφές περιεχόμενο των αναγκαίων μέτρων διαχείρισης των συνεπειών του.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με μια σειρά ενεργειών έχει δραστηριοποιηθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Στις 16.3.2020 το Eurogroup ενέκρινε μια σειρά μέτρων (επί τη βάση σχετικών προτάσεων της Επιτροπής) σε επίπεδο εθνικής χρηματοδότησης, ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και ευρωπαϊκής ρυθμιστικής παρέμβασης. Έτσι έλαβε χώρα μια σειρά ενεργειών σε εθνικό επίπεδο, από τα κράτη μέλη, που συνεπάγονταν μεταφορά χρηματικών πόρων σε δράσεις ενίσχυσης των συστημάτων υγείας και πολιτικής προστασίας καθώς και σε δράσεις ενίσχυσης τομέων της οικονομίας για την στήριξη των εργαζομένων και των επιχειρήσεων

(εκτιμωμένου ύψους μέχρι σήμερα 3% του ΑΕΠ της ΕΕ). Επίσης τα κράτη μέλη παρέχουν σχήματα ρευστότητας μέσω δανείων, εγγυήσεων και άλλων σχημάτων (π.χ. φορολογικών μέτρων) προς τις επιχειρήσεις (εκτιμωμένου ύψους μέχρι σήμερα 16% του ΑΕΠ της ΕΕ). Επιπλέον εγκρίθηκε από το Eurogroup η δυνατότητα χρήσης 37 δις ευρώ από την Ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας, και προωθήθηκαν οι σχετικές νομοθετικές τροποποιήσεις. Παράλληλα στις 18.3.2020 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε το Έκτακτο Πρόγραμμα Αγορών λόγω Πανδημίας, συνολικού ύψους 750 δις ευρώ (γνωστό στο δημόσιο διάλογο και ως "μπαζούκας" λόγω του μεγέθους του), κατά το οποίο η ΕΚΤ θα αγοράζει τίτλους χρέους των κρατών μελών προς παροχή ρευστότητας προς τις οικονομίες τους, ενώ παράλληλα χαλάρωσε τους όρους εγγυήσεων (collateral) για τέτοιες συναλλαγές. Στις 23.3.2020 αποφασίστηκε (κατόπιν πρότασης της Επιτροπής) η ενεργοποίηση της "γενικής ρήτρας διαφυγής" στο πλαίσιο της λειτουργίας του θεσμικού πλαισίου της ONE έτσι ώστε να μην περιορίζονται οι εθνικές κυβερνήσεις στις δυνατότητες δημοσιονομικής διαχείρισης (κυρίως αύξηση δαπανών) για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Συναφώς δημιουργήθηκε και ένα προσωρινό πλαίσιο λειτουργίας του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων ώστε να μπορούν τα κράτη να παρέχουν πόρους σε επιχειρήσεις για να ανταπεξέλθουν στις συνθήκες

που διαμορφώνει ο κορωνοϊός. Στις 8.4.2020 το Συμβούλιο της ΕΕ σε μια προσπάθεια ενίσχυσης των προσπαθειών αντιμετώπισης της πανδημίας - αλλά και δημιουργίας θετικού κλίματος - αποφάσισε πολύ μεγάλη χαλάρωση των κανόνων χρήσης των πόρων της Ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής, επιτρέποντας τη μεταφορά πόρων μεταξύ των διαφόρων ταμείων σύμφωνα με τις ανάγκες των κρατών μελών (π.χ. από κατασκευή υποδομών προς αγορά ιατρικού εξοπλισμού ή στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων), την άρση περιορισμών ως προς τις περιφέρειες που μπορούν να σταλούν πόροι ή ως προς τους πολιτικούς στόχους που θα τύχουν οικονομικής στήριξης και τέλος τη δυνατότητα χρηματοδότησης έως και 100% (προσωρινή κατάργηση-έως το καλοκαίρι του 2021-υποχρέωσης συγχρηματοδότησης από εθνικούς πόρους) από την ΕΕ δράσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας. Στις 9.4.2020 το Eurogroup ενέκρινε ένα "πακέτο δράσεων" συνολικού προϋπολογισμού 540 δις ευρώ που περιλαμβάνει α) τη χρήση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM), με την αξιοποίηση του εργαλείου των προληπτικών πιστωτικών γραμμών, ως το 2% του ΑΕΠ της προσφεύγουσας χώρας, συνολικού ύψους 240 δις. ευρώ, β) το πρόγραμμα επιδότησης εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SURE - πρόκειται ουσιαστικά για πρόγραμμα αντασφάλισης εθνικών πόρων ανεργίας και στήριξης συναφών εθνικών δικτύων), το οποίο θα διαθέτει 100 δις. ευρώ (θα προέλθουν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και από εγγυήσεις 25 δις ευρώ

που θα παράσχουν τα κράτη μέλη) και θα παρέχει δάνεια στα κράτη ώστε να επιδοτούνται μισθοί εργαζομένων και οι επιχειρήσεις να μπορούν να μειώνουν τις ώρες απασχόλησης των εργαζομένων τους αντί να τους απολύουν, γ) το νέο ταμείο εγγυήσεων της Ευρωπαϊκής Επενδυτικής Τράπεζας, στο οποίο χορηγηθούν επιπλέον εγγυήσεις ύψους 25 δις. ευρώ από τα κράτη μέλη ώστε να μπορέσει να αυξήσει, μέσω μόχλευσης, το υφιστάμενο πρόγραμμα δανεισμού προς τις επιχειρήσεις (ιδίως μικρομεσαίες) των 40 δις ευρώ σε 200 δις ευρώ. Στις 23.4.2020 εγκρίθηκε πολιτικά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο η δημιουργία ενός Ταμείου Ανάκαμψης για παροχή επιδοτήσεων και δανείων προς τις χώρες που πλήττονται από τον κορωνοϊό, το οποίο θα αναζητήσει χρηματοδότηση από τις αγορές με εγγύηση τον Προϋπολογισμό της ΕΕ, ο οποίος, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες, έχει προταθεί να ανέλθει συνολικά σε 2 τρις ευρώ για την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Η ολοκληρωμένη σχετική πρόταση της Επιτροπής αναμένεται τον Μάιο 2020.

Παράλληλα, το Φεβρουάριο 2020 η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου απέτυχε να καταλήξει σε συμφωνία για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της περιόδου 2021-2027, καθιστώντας την όλη συγκυρία ακόμη πιο κρίσιμη για την Ένωση καθώς το Πλαίσιο αυτό θα διαδραματίσει κομβικό ρόλο στον συνολικό μηχανισμό που θα αναπτυχθεί για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Γνώμη αριθ. 2/2020 (υποβαλλόμενη δύναμει των άρθρων 287, παράγραφος 4, και 322, παράγραφος 1, στοιχείο α), ΣΛΕΕ) σχετικά με την τροποποιημένη πρόταση του κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων της Επιτροπής, της 14ης Ιανουαρίου 2020, COM(2020) 23 final

Στις 14 Ιανουαρίου 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού για τον καθορισμό κοινών διατάξεων (ΚΚΔ) για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, 2021-2027. Η τροποποιημένη πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τον ΚΚΔ αφορά την εισαγωγή ενός νέου Ταμείου, του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ). Το ΤΔΜ συμπληρώνει τα προτεινόμενα ταμεία της πολιτικής συνοχής που καλύπτονται από τον ΚΚΔ και στα οποία περιλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ).

Παρά το γεγονός ότι κατά το παρελθόν όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν αναγνωρίσει τη προστιθέμενη αξία των διαδικασιών εκτίμησης επιπτώσεων για τη βελτίωση της ποιότητας των νομοθετικών προτάσεων, ως προς τον οικονομικό, περιβαλλοντικό ή κοινωνικό αντίκτυπο τους, στην προκειμένη περίπτωση, ούτε η τροποποιημένη πρόταση της Επιτροπής για τον ΚΚΔ ούτε η συνοδευτική πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη δημιουργία του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (κανονισμός για το ΤΔΜ) αποτέλεσαν αντικείμενο εκτίμησης επιπτώσεων.

Αυτή η στάση της Επιτροπής συνεπάγεται, κατά την εκτίμηση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, κινδύνους, όπως τον κίνδυνο της αύξησης των προσδοκιών των ενδιαφερόμενων μερών πέραν των ορίων που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εύλογα και τον κίνδυνο η προτεινόμενη χρηματοδότηση να μην ανταποκρίνεται στις επενδυτικές ανάγκες των περιοχών που καλύπτει το ΤΔΜ.

Θετικό στοιχείο αποτελεί η συζήτηση για τις προτεραιότητες της ΕΕ που έχει δρομολογηθεί σε συνδυασμό με την παρουσίαση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Συναφώς, η πρόταση εισάγει ως νέο στόχο για τη χρηματοδότηση από το ΤΔΜ το να δοθεί η δυνατότητα στις περιφέρειες και τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Ο στόχος αυτός όμως είναι ιδιαίτερα ευρύς και δεν προσδιορίζει με σαφήνεια τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Θα πρέπει τα κράτη να καθορίσουν συγκεκριμένους στόχους που να τον εξειδικεύουν στο δικό τους πλαίσιο και επίπεδο δράσης, με ουσιαστική αναφορά και συνάφεια προς τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα.

Ο προγραμματισμός του ΤΔΜ ακολουθεί μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή. Κρίσιμο

στοιχείο της επιτυχίας του θα είναι η δέσμευση των κρατών-μελών και των περιφερειών τους να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη του στόχου της απεξάρτησης από τον άνθρακα. Προς αυτή την κατεύθυνση το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει προτείνει να διαμορφωθούν προτεραιότητες της ΕΕ, συνοδευόμενες από σχετικές τιμές-στόχο, στις οποίες θα πρέπει να συνεισφέρουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Η πρόταση τροποποίησης του ΚΚΔ εισάγει ένα πλαίσιο επιδόσεων για την παρακολούθηση, την αναφορά στοιχείων και την αξιολόγηση των επιδόσεων των παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΤΔΜ. Ο κανονισμός για το ΤΔΜ προτείνει κοινούς δείκτες εκροής και αποτελέσματος που θα χρησιμοποιούνται στα προγράμματα. Οι κοινοί αυτοί δείκτες ευθυγραμμίζονται σε μεγάλο βαθμό με τους κοινούς δείκτες που προτείνονται για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+. Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να προτείνουν ειδικούς δείκτες για κάθε πρόγραμμα, βάσει των οικείων εδαφικών σχεδίων δίκαιης μετάβασης

Ως προς τη χρήση δεδομένων για τις επιδόσεις σχετικά με το ΤΔΜ, ο τροποποιημένος ΚΚΔ εισάγει τη δυνατότητα δημοσιονομικών διορθώσεων σε περίπτωση που δεν επιτευχθούν οι προβλεπόμενοι στόχοι του ΤΔΜ. Με τη συγκεκριμένη πρόταση προσφέρεται η δυνατότητα ενίσχυσης της λογοδοσίας για την επίτευξη αποτελεσμάτων, καθώς επιδιώκεται η δημιουργία άμεσης συνάφειας μεταξύ καλών επιδόσεων και χρηματοδότησης. Το

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει ήδη διαπιστώσει ότι είναι δύσκολο να εφαρμοστούν κυρώσεις αυτού του είδους, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται ο δυνητικός χαρακτήρας τους ως κινήτρου, και για αυτό συμφωνεί επί της αρχής με την πρόταση της Επιτροπής, αλλά θεωρεί ότι θα μπορούσε να είναι σαφέστερη όσον αφορά τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιείται για στοιχεία όπως η αξιολόγηση της ορθότητας των καθορισμένων στόχων, η αξιολόγηση της μερικής επίτευξης των στόχων και η επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει προκρίνει τη χρήση του απλουστευμένου τρόπου υλοποίησης: «Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες», καθώς έχει καταδειχθεί ότι αυτή η μορφή στήριξης εμφανίζει συγκριτικά λιγότερα σφάλματα συμμόρφωσης και συμβάλλει στη μείωση του διοικητικού φόρτου. Δεδομένου ότι η πρόταση προβλέπει ότι οι πληρωμές στο πλαίσιο του ΤΔΜ θα συνδέονται στενότερα με την επίτευξη ορισμένων όρων, το ΤΔΜ είναι κατάλληλο για τον συγκεκριμένο τρόπο υλοποίησης, ενώ η ανταμοιβή των περιφερειών θα είναι άμεση εφόσον επιτύχουν τους στόχους απεξάρτησης από τον άνθρακα.

Περισσότερες Πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=53545>

Γνώμη 3/2020 [υποβαλλόμενη δύναμει των άρθρων 287, παράγραφος 4, και 322, παράγραφος 1, στοιχείο α), ΣΛΕΕ] σχετικά με την πρόταση 2020/005(COD) περί κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19

Η πανδημία COVID-19 έχει πρωτοφανείς επιπτώσεις σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ από την άποψη της υγείας των πολιτών και της ανθεκτικότητας των οικονομιών τους. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή προτείνει την κινητοποίηση των πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για τον μετριασμό αυτών των επιπτώσεων, «ως προσωρινό και έκτακτο μέτρο, με την επιφύλαξη των κανόνων που θα πρέπει να εφαρμόζονται υπό κανονικές συνθήκες». Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, στο πλαίσιο του ρόλου του ως εξωτερικός ελεγκτής της ΕΕ, ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Δεδομένου του εξαιρετικού χαρακτήρα των παρουσών συνθηκών, είναι σαφές ότι η ΕΕ οφείλει να λάβει έκτακτα μέτρα προς υποστήριξη της προσπάθειας των κρατών μελών για την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19 και των επιπτώσεών της στη ζωή των ευρωπαίων πολιτών, τα οποία πρέπει να τεθούν στη διάθεσή τους το συντομότερο δυνατόν.

Όμως η ελάφρυνση των διαδικασιών που ισχύουν για περίοδο 2014-2020 εγκυμονεί κινδύνους καθώς ζητούμενο είναι η εξισορρόπηση της ανάγκης παροχής της ευελιξίας που απαιτείται για την άμεση διάθεση των πόρων στα κράτη μέλη με την ανάγκη ελαχιστοποίησης των κινδύνων που ελλοχεύουν όσον αφορά τη συμμόρφωση και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Κατά το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, πρόκειται για κατ' ουσίαν θέμα πολιτικής αξιολόγησης και κρίσης και απλώς επισημαίνει τους εκτιμώμενους κινδύνους.

Η πρόταση της Επιτροπής δεν συνεπάγεται πρόσθετη χρηματοδότηση από την ΕΕ προς τα κράτη μέλη. Ωστόσο, προβλέπει την ταχύτερη μεταφορά πόρων από την ΕΕ, παρέχοντας σε ένα κράτος μέλος τη δυνατότητα να ζητήσει χρηματοδότηση από την ΕΕ σε ποσοστό 100 %, χωρίς να υποχρεούται να διαθέσει ούτε κατ' ελάχιστο δική του συγχρηματοδότηση. Το μέτρο αυτό αναμένεται να βελτιώσει βραχυπρόθεσμα τη διαθεσιμότητα πόρων στα κράτη μέλη. Ο αντίκτυπός του θα διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, ανάλογα με μια σειρά παραγόντων, όπως τα ισχύοντα ποσοστά συγχρηματοδότησης και η σχετική πρόοδος των

κρατών μελών ως προς την εκτέλεση των προγραμμάτων τους. Γενικώς, από το μέτρο αυτό θα ωφεληθούν περισσότερο τα κράτη μέλη στα οποία διατίθενται υψηλότερα ποσά χρηματοδότησης από τα τρέχοντα επιχειρησιακά προγράμματα, αυτά που θα υποβάλουν τα υψηλότερα ποσά δαπανών κατά το επόμενο λογιστικό έτος, καθώς και εκείνα για τα οποία ισχύουν συνήθως χαμηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης.

Όμως, η εκ των ανωτέρω αναμενόμενη επιτάχυνση της υλοποίησης των προγραμμάτων, σε συνδυασμό με την επιλεξιμότητα των δαπανών που προβλέπονται για πράξεις που έχουν ολοκληρωθεί, θα θέσει υπό πίεση της πιστώσεις πληρωμών που προβλέπονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, τα κράτη μέλη αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη ευελιξία να αντιμετωπίσουν την πανδημία COVID-19 με την ανακατανομή των ενωσιακών πόρων στους τομείς όπου αυτοί χρειάζονται περισσότερο. Συγκεκριμένα, αίρονται οι απαιτήσεις για διάθεση συγκεκριμένου ποσοστού από τα χρηματοδοτικά κονδύλια των ΕΔΕΤ σε βασικά θέματα (όπως η έρευνα και η ανάπτυξη ή το κλίμα και η ενέργεια) και παρέχεται η δυνατότητα για ευκολότερες μεταφορές πόρων μεταξύ ταμείων, προγραμμάτων και περιφερειών εντός ενός και του αυτού κράτους μέλους. Βάσει της πρότασης, τα κράτη μέλη θα είναι αυτά που θα αποφασίζουν σε ποιους ακριβώς τομείς θα επικεντρώνουν τη χρηματοδότηση. Επιπλέον, η ευελιξία που παρέχει η πρόταση ενδέχεται να

επηρεάσει την ικανότητα της ΕΕ να επιτύχει τους στόχους που είχαν οριστεί αρχικά στα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και τη δυνατότητα της Επιτροπής να αναφέρει στοιχεία για τις επιδόσεις.

Μολονότι με την πρόταση απαλείφθηκαν ορισμένες διοικητικές απαιτήσεις (όπως η ανάγκη τροποποίησης των συμφωνιών εταιρικής σχέσης), πολλά από τα νέα μέτρα καθιστούν αναγκαία την τροποποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και, συνακολούθως, την έγκριση της Επιτροπής. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται σημαντική διοικητική επιβάρυνση, ιδίως για την Επιτροπή που θα είχε να επεξεργαστεί μεγάλο αριθμό τροποποιήσεων σε περιορισμένο χρονικό διάστημα. Προκειμένου να μετριαστεί ο κίνδυνος αυτός και να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των κονδυλίων, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή οφείλουν να περιορίσουν τις τροποποιήσεις των επιχειρησιακών προγραμμάτων στην ανακατανομή των κονδυλίων σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την πανδημία COVID-19, κατά τρόπον ώστε οι σχετικοί πόροι να περιέρχονται στους δικαιούχους με τις μικρότερες δυνατές καθυστερήσεις.

Σύμφωνα με την πρόταση, θα μπορούν να επιλέγονται και να χρηματοδοτούνται αναδρομικά «πράξεις που προωθούν την ικανότητα αντιμετώπισης κρίσεων». Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επισημαίνει ότι δεν διευκρινίζεται το είδος των πράξεων, ούτε με ποιο τρόπο μπορεί να γίνει η παρακολούθησή τους από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή. Επιπλέον, δεν τίθεται καμία απαίτηση περι

παρακολούθησης όσον αφορά τις επενδύσεις (όπως τον καθορισμό συγκεκριμένου άξονα προτεραιότητας, τη δημιουργία ομάδας κωδικών παρέμβασης για αυτές τις δραστηριότητες ή την επισήμανση στα συστήματα ΤΠ των δαπανών που πραγματοποιούνται για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ή οι νομοθέτες δεν θα έχουν άμεσα στη διάθεσή τους αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες από τα ΕΔΕΤ για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, κάτι που πιθανώς να επηρεάσει τη δυνατότητα λογοδοσίας έναντι των πολιτών της ΕΕ αναφορικά με τη χρήση των κονδυλίων.

Ορισμένα μέτρα θα είναι διαθέσιμα για καθορισμένο χρονικό διάστημα (ποσοστά συγχρηματοδότησης 100 %, αναβολή προθεσμιών για την υποβολή των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης, τροποποίηση πλαισίου δειγματοληπτικών ελέγχων, χρηματοδότηση προβληματικών επιχειρήσεων), ενώ άλλα θα μπορούσαν να παραμείνουν σε ισχύ μέχρι το τέλος του 2023, όταν θα πρέπει να παύσουν οι πληρωμές στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Η αβεβαιότητα σχετικά με τη διάρκεια των διαφόρων πτυχών της κρίσης, καθιστά αυτή την χρονική ευελιξία αναγκαία. Ωστόσο, όσα μέτρα λήγουν στο τέλος της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, είναι σκόπιμο να παρακολουθούνται από την Επιτροπή προσεκτικά, ώστε να διασφαλίζεται ότι η εφαρμογή τους μόνο για όσο διάστημα χρειάζεται, για τους «προσωρινούς και έκτακτους» λόγους που προαναφέρθηκαν.

Ως προς τις ελεγκτικές διαδικασίες, η πρόταση παρέχει τη δυνατότητα στις αρχές ελέγχου, λόγω της πανδημίας COVID-19, να αξιοποιούν μεθόδους μη στατιστικής δειγματοληψίας στην εκτέλεση των εργασιών τους για ένα λογιστικό έτος. Έτσι μειώνεται ο όγκος εργασίας που βαρύνει τις αρχές ελέγχου αλλά αυξάνεται ο κίνδυνος τα δείγματα που εξάγονται για τα προγράμματα τα οποία επηρεάζονται να μην είναι αντιπροσωπευτικά, με πιθανή συνέπεια αναξιόπιστα ποσοστά σφάλματος και αναξιόπιστες ελεγκτικές γνώμες για το αντίστοιχο οικονομικό έτος. Η κατάσταση αυτή μπορεί να αποδυναμώσει τον έλεγχο των δαπανών των ΕΔΕΤ, όταν μάλιστα υπάρχει πιθανότητα οι δαπάνες να είναι περισσότερο εκτεθειμένες στον κίνδυνο σφάλματος ή/και απάτης

Γενικά, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επισημαίνει ότι οι προτεινόμενες αλλαγές και η εφαρμογή τους πρέπει να παρακολουθηθούν προσεκτικά εν μέσω της εξελισσόμενης κατάστασης, προκειμένου να γίνονται αναγκαίες αλλαγές βάσει της εμπειρίας στην πράξη. Οι προτεινόμενοι τροποποιημένοι κανόνες είναι απλώς προσωρινοί, λόγω της έκτακτης κατάστασης. Κατά το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είναι σημαντική η επαναφορά σε ισχύ των συνήθων κανόνων το συντομότερο δυνατόν.

Περισσότερες Πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=53490>

Προεπισκόπηση Ελέγχου για το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ κατά της παραπληροφόρησης

Ως παραπληροφόρηση ορίζεται η δημιουργία, παρουσίαση και διάχυση πληροφοριών που μπορούν να διαπιστωθούν ως ψευδείς ή παραπλανητικές, με στόχο την επίτευξη οικονομικού οφέλους ή την εκ προθέσεως εξαπάτηση του κοινού. Δεν πρόκειται για νέο φαινόμενο. Όμως τα τελευταία χρόνια έχει κλιμακωθεί ιδιαίτερα τόσο η ίδια η παραπληροφόρηση, όσο και η ταχύτητα με την οποία προσεγγίζει κάθε ακροατήριο, συνήθως υπό μορφή ανωνυμίας και με ελάχιστο κόστος. Σε αυτό έχει συμβάλλει καθοριστικά η αυξημένη χρήση του διαδικτύου, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των νέων ψηφιακών τεχνολογιών που έχουν αλλάξει ριζικά τον τρόπο ενημέρωσης και επικοινωνίας των ανθρώπων.

Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργούνται νέες προκλήσεις, με χαρακτηριστικότερη την διάδοση παραπλανητικού περιεχομένου, για ευαίσθητα θέματα όπως η υγεία, η μετανάστευση, η κλιματική αλλαγή και άλλα, με στόχο την πόλωση της κοινωνίας. Κάθε προσπάθεια για κακόβουλη χειραγώγηση της κοινής γνώμης αποτελεί κίνδυνο για την ΕΕ, καθώς η νομιμοποίηση και ο λόγος ύπαρξης της Ένωσης εδράζονται σε ένα δημοκρατικό βάθος, όπου τον κύριο λόγο έχει η λαϊκή βούληση όπως εκφράζεται στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας.

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου της παραπληροφόρησης η Ένωση εκπόνησε και υλοποιεί ένα Σχέδιο Δράσης κατά της παραπληροφόρησης από το Δεκέμβριο 2018. Το Σχέδιο αυτό έχει δομηθεί σε τέσσερις πυλώνες που περιλαμβάνουν 10 δράσεις οι οποίες αφορούν το σύνολο της κοινωνικής δραστηριότητας.

Επισημαίνεται ότι η ευθύνη για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης ανήκει κυρίως στα Κράτη Μέλη ενώ ο ρόλος της ΕΕ είναι να παρέχει υποστήριξη προς αυτά, υπό ένα κοινό πρίσμα ενίσχυσης του συντονισμού δράσης, της επικοινωνίας και της ανάπτυξης και ανταλλαγής καλών πρακτικών. Όμως η αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης αφορά μεγάλο αριθμό πεδίων δημόσιας πολιτικής που εμπíπτουν στην ευθύνη τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και άλλων θεσμικών οργάνων και φορέων (π.χ. Συμβούλιο της ΕΕ, Ευρωκοινοβούλιο, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης κλπ).

Ο έλεγχος αφορά μια σειρά στοιχείων και πτυχών του Σχεδίου Δράσης της ΕΕ και ιδίως την επάρκεια του περιεχομένου του, τη δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης να αντιμετωπίσει την παραπληροφόρηση, την επίτευξη απτών βελτιώσεων του Κώδικα Πρακτικής που έχει αναπτύξει η ΕΕ για την αντιμετώπιση του

φαινομένου, κατά πόσο επετεύχθη η συγκέντρωση κεφαλαίων για την χρηματοδότηση δράσεων κατά της παραπληροφόρησης και κατά πόσο οι εμπλεκόμενοι στις σχετικές διαδικασίες λογοδοτούν μέσω αποτελεσματικών και διαφανών διαδικασιών παρακολούθησης και αναφοράς.

Table 1 – EU Action Plan against disinformation

Pillar	Actions
I. Improving the capabilities of Union institutions to detect, analyse and expose disinformation	<p>(1) Strengthen the StratCom task forces and EU Delegations with additional resources (human and financial) to detect, analyse and expose disinformation activities</p> <p>(2) Review of the Task Force South and Task Force Western Balkans mandates</p>
II. Strengthening coordinated and joint responses to disinformation	<p>(3) Establish by March 2019 a Rapid Alert System that works closely with other existing networks (EP, NATO and G7)</p> <p>(4) Step up communication pre-EP elections</p> <p>(5) Strengthen strategic communications in the Neighbourhood.</p>
III. Mobilising private sector to tackle disinformation	<p>(6) Close and continuous monitoring of the implementation of the Code of Practice, including push for rapid and effective compliance, and a comprehensive assessment after 12 months</p>
IV. Raising awareness and improving societal resilience	<p>(7) With Member States, organise targeted campaigns for to raise awareness of the negative effects of disinformation, and support work of independent media and quality journalism</p> <p>(8) Member States should support the creation of teams of multi-disciplinary independent fact-checkers and researchers to detect and expose disinformation campaigns</p> <p>(9) Promotion of media literacy, including through Media Literacy Week (March 2019) and rapid implementation of the relevant provisions of the Audio-visual Media Services Directive</p> <p>(10) Effective follow-up of the Elections Package, notably the Recommendation, including monitoring by the Commission of its implementation</p>

Source: Action Plan against Disinformation, JOIN(2018) 36 final.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=53299>

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ειδική Έκθεση 6/2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Βιώσιμη αστική κινητικότητα στην ΕΕ - Δεν είναι δυνατή η επίτευξη ουσιαστικής βελτίωσης χωρίς δέσμευση από πλευράς των κρατών μελών

Η βιώσιμη αστική κινητικότητα αποτελεί μία από τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις της ΕΕ και θέμα που απασχολεί πολλούς ευρωπαίους πολίτες. Ο όρος αυτός αναφέρεται στην ευκολία με την οποία οι πολίτες μπορούν να μετακινούνται μεταξύ προορισμών σε αστικές περιοχές με τη βοήθεια του διαθέσιμου δικτύου και των υπηρεσιών μεταφορών. Η ενίσχυση του βιώσιμου χαρακτήρα της αστικής κινητικότητας συνδέεται στενά τόσο με την οικονομική ανάπτυξη όσο και με τη μείωση της περιβαλλοντικής ρύπανσης, καθώς υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επιδρούν στη βιωσιμότητα αυτή όπως η δημογραφία, η χρήση γης, η διακυβέρνηση, η διαθεσιμότητα δημόσιων μέσων συγκοινωνίας, η χρήση ιδιωτικών αυτοκινήτων και η τοπική οικονομία.

Ο προβληματισμός για την αστική κινητικότητα και τη βιωσιμότητα της προκύπτει λόγω του χρόνου και των χρημάτων που δαπανώνται για τις μετακινήσεις. Η ΕΕ επενδύει σημαντικά ποσά για να βοηθήσει τις πόλεις να βελτιώσουν την κινητικότητά τους και να την καταστήσουν βιωσιμότερη. Η βασική πηγή ενωσιακής χρηματοδότησης για την αστική κινητικότητα είναι τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (ΕΔΕΤ), με 16,3 δισεκατομμύρια ευρώ την περίοδο 2014-2020. Επιπλέον, όσον αφορά

τις μεταφορές, έχουν διατεθεί μέσω του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (Connecting Europe Facility, CEF) περισσότερα από 200 εκατομμύρια ευρώ σε μια σειρά μεγάλων ευρωπαϊκών πόλεων.

Η ευθύνη για τη βιώσιμη διαχείριση της αστικής κινητικότητας βαρύνει τα κράτη μέλη και τις πόλεις τους. Παρότι ο ρόλος της Επιτροπής είναι περιορισμένος, λόγω της σημασίας του ζητήματος εξέδωσε μια σειρά εγγράφων πολιτικής και καθοδήγησης και αύξησε τη χρηματοδότηση που παρέχει για έργα στον εν λόγω τομέα.

Αντικείμενο της έρευνας του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου υπήρξε α) αν οι πόλεις της ΕΕ έχουν σημειώσει πρόοδο προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας ειδικά μετά το 2013, β) αν οι πόλεις ακολούθησαν τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ και χρησιμοποίησαν στοχευμένα την ενωσιακή χρηματοδότηση για την επίτευξη βιωσιμότερης αστικής κινητικότητας και γ) αν τα σχετικά έργα βασίζονταν σε άριτες στρατηγικές και αποδείχθηκαν αποτελεσματικά.

Κατέστη σαφές ότι θα απαιτηθεί ενδεχομένως περισσότερος χρόνος προκειμένου η αστική κινητικότητα να καταστεί σημαντικά βιωσιμότερη. Ωστόσο, έξι χρόνια μετά την έκκληση της Επιτροπής για τομή στην προσέγγιση του ζητήματος, δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι οι

πόλεις αλλάζουν ριζικά τις προσεγγίσεις τους. Ειδικότερα, δεν παρατηρείται σαφής στροφή προς βιωσιμότερους τρόπους μεταφοράς. Παρά το γεγονός ότι διάφορες πόλεις έθεσαν σε εφαρμογή σειρά πρωτοβουλιών για τη βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών, από την άποψη τόσο της ποιότητας όσο και της ποσότητας, δεν σημειώθηκε σημαντική μείωση της χρήσης ιδιωτικών οχημάτων. Αν και ορισμένοι δείκτες της ποιότητας του αέρα έχουν βελτιωθεί ελαφρώς, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου που οφείλονται στις οδικές μεταφορές αυξάνονται σταθερά, και σε πολλές πόλεις σημειώνονται ακόμη υπερβάσεις των ορίων ασφαλείας της ΕΕ.

Λόγω της έλλειψης νομοθετικού εξαναγκασμού σε επίπεδο ΕΕ καθώς δεν υπάρχει η σχετική αρμοδιότητα, πολλά κράτη μέλη και πόλεις δεν ακολούθησαν τις κατευθύνσεις της Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά την κατάρτιση σχεδίων βιώσιμης αστικής κινητικότητας (ΣΒΑΚ). Εξάλλου η ύπαρξη αυτών των σχεδίων δεν αποτελεί προϋπόθεση για την πρόσβαση σε ενωσιακή χρηματοδότηση, αν και σε εθνικό επίπεδο αυτή η προϋπόθεση μπορεί να προβλεφθεί.

Ορισμένα κράτη μέλη και πόλεις δεν συμπλήρωναν κατά τρόπο αποτελεσματικό τα κονδύλια της ΕΕ με επαρκείς πόρους ώστε να διασφαλίζεται καταλλήλως η λειτουργία και συντήρηση του δικτύου δημόσιων συγκοινωνιών τους. Το κόστος σε ορισμένες περιπτώσεις αυξάνεται επίσης εξαιτίας της έλλειψης τεχνικής

διαλειτουργικότητας μεταξύ των γραμμών. Επιπλέον, οι πολιτικές αστικής κινητικότητας σε τοπικό επίπεδο δεν ήταν πάντοτε συνεπείς με τον στόχο της βιωσιμότερης αστικής κινητικότητας. Τα εντοπισθέντα παραδείγματα θετικών πρωτοβουλιών για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα, προϋπέθεταν σημαντική πολιτική βούληση και μεγάλες επικοινωνιακές προσπάθειες προκειμένου να γίνουν αποδεκτά από τους πολίτες.

Δεδομένης της επιδίωξης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου να βοηθήσει την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις πόλεις να χρησιμοποιήσουν τα κονδύλια αποτελεσματικότερα και αποδοτικότερα ώστε να ανταποκριθούν στις σχετικές προκλήσεις, ιδίως στο πλαίσιο της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, οι συστάσεις του προς την Επιτροπή είναι

- να αξιοποιήσει την πείρα που έχει αποκομίσει προκειμένου να δημοσιεύει δεδομένα καλύτερης ποιότητας για την αστική κινητικότητα, καθώς και για τον βαθμό στον οποίο οι σημαντικότερες πόλεις της ΕΕ διαθέτουν σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας·
- να συνδέσει τη πρόσβαση σε ενωσιακή χρηματοδότηση με την ύπαρξη σχεδίων βιώσιμης αστικής κινητικότητας.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=53246>

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Co-funded by the
 Erasmus+ Programme
 of the European Union

Πίνακας 2 - Συστάσεις ανά χώρα σχετικά με την κυκλοφοριακή συμμόρφωση, την αστική κινητικότητα και τις βιώσιμες μεταφορές

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Βέλγιο	Σ/Μ	Μ	Σ/Μ	Σ/Μ	Σ/Μ	Σ/Α/Μ
Βουλγαρία	Ό	Ό	Ό	Ό	Μ	Μ
Τσεχία	Ό	Ό	Μ	Ό	Ό	Α/Μ
Δανία	Ό	Ό	Ό	Μ	Ό	Σ/Μ
Γερμανία	Ό	Μ	Ό	Ό	Ό	Σ/Α/Μ
Εσθονία	Μ	Ό	Μ	Μ	Ό	Σ/Μ
Ιρλανδία	Ό	Ό	Μ	Ό	Σ/Α/Μ	Μ
Ελλάδα	/	/	/	/	/	Μ
Ισπανία	Μ	Μ	Ό	Ό	Μ	Μ
Γαλλία	Μ	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό
Κροατία	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό	Α/Μ
Ιταλία	Μ	Μ	Μ	Ό	Ό	Α/Μ
Κύπρος	/	/	Ό	Ό	Ό	Σ/Α/Μ
Λετονία	Μ	Ό	Ό	Ό	Ό	Μ
Λιθουανία	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό	Α/Μ
Λουξεμβούργο	Ό	Ό	Ό	Σ	Μ	Σ/Μ
Ουγγαρία	Μ	Ό	Ό	Μ	Ό	Σ/Α/Μ
Μάλτα	Μ	Μ	Σ/Μ	Σ/Μ	Σ/Μ	Σ/Μ
Κάτω Χώρες	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό	Σ
Αυστρία	Μ	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό
Πολωνία	Μ	Μ	Μ	Σ/Μ	Σ/Μ	Σ/Μ
Πορτογαλία	Μ	Μ	Ό	Ό	Ό	Ό
Ρουμανία	Μ	Μ	Ό	Μ	Μ	Σ/Α/Μ
Σλοβενία	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό	Μ
Σλοβακία	Ό	Μ	Ό	Ό	Ό	Α/Μ
Φινλανδία	Ό	Ό	Ό	Μ	Ό	Σ/Μ
Σουηδία	Ό	Ό	Ό	Ό	Ό	Μ
Ηνωμένο Βασίλειο	Ό	Ό	Ό	Σ	Μ	Σ/Μ

Ό - Όχι

Σ - Συμμόρφωση

Α - Αστική κινητικότητα

Μ - Βιώσιμες μεταφορές

Πηγή: Ανάλυση του ΕΕΣ βάσει των συστάσεων ανά χώρα που εκδίδει η Επιτροπή.

Ειδική Έκθεση 7/2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου: Εφαρμόζοντας την πολιτική συνοχής: συγκριτικά χαμηλό το κόστος, αλλά ελλιπή τα στοιχεία για την εκτίμηση των οικονομιών από την απλούστευση

Η πολιτική οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της ΕΕ απορροφά σχεδόν το ένα τρίτο των συνολικών δαπανών του ενωσιακού προϋπολογισμού. Ο γενικότερος στόχος της πολιτικής αυτής είναι η μείωση των αναπτυξιακών ανισορροπιών μεταξύ περιφερειών. Την περίοδο 2014-2020, τα κονδύλια που διατέθηκαν για την πολιτική συνοχής, την κύρια επενδυτική πολιτική της ΕΕ, ανήλθαν σε 352 δισεκατομμύρια ευρώ ή στο 37 % των συνολικών δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ κατά την εν λόγω περίοδο.

Η πολιτική συνοχής υλοποιείται στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, κάτι που σημαίνει ότι την ευθύνη για την εφαρμογή της συγκεκριμένης πολιτικής και των σχετικών ταμείων, περιλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ελέγχου, φέρουν από κοινού η Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Μολονότι η Επιτροπή παραμένει υπεύθυνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ, η διαχείριση και ο έλεγχος των πόρων και των προγραμμάτων της ΕΕ ανατίθενται επί της ουσίας στις αρχές των κρατών μελών. Τα καθήκοντα και οι δραστηριότητες αυτών των αρχών καθορίζονται στον κανονισμό περί κοινών διατάξεων και περιλαμβάνουν την επιλογή των προς συγχρηματοδότηση έργων, καθώς και τον έλεγχό τους.

Η εφαρμογή των ταμείων της πολιτικής συνοχής συνεπάγεται έξοδα. Αυτό ισχύει για όλα τα καθήκοντα και τις δραστηριότητες τόσο των αρχών που είναι υπεύθυνες για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα στα κράτη μέλη όσο και της Επιτροπής.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εξέτασε κατά πόσον τα εν λόγω έξοδα είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα έξοδα παρεμφερών καθεστώτων και κατά πόσον τα σχετικά στοιχεία είναι πλήρη, συνεπή και συνεκτικά. Επίσης εξέτασε κατά πόσον τα στοιχεία αυτά επιτρέπουν την ανάλυση και τη λήψη αποφάσεων για τη θέσπιση νομοθεσίας και την απλούστευση των κανόνων.

Μια πρώτη διαπίστωση του ελέγχου ήταν ότι το συνολικό κόστος εφαρμογής των ταμείων της πολιτικής συνοχής που παρουσιάζει η Επιτροπή είναι χαμηλό σε σύγκριση με άλλα ταμεία της ΕΕ και με διεθνώς χρηματοδοτούμενα προγράμματα. Ωστόσο, τα περί κόστους στοιχεία που είχε συλλέξει η Επιτροπή δεν ήταν πλήρη, συνεπή και συνεκτικά σε βαθμό που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν, παραδείγματος χάριν, για την αξιολόγηση του αντίκτυπου της απλούστευσης των κανόνων της ΕΕ που αφορούν τον τρόπο εφαρμογής των ταμείων της πολιτικής συνοχής.

Επίσης ένα άλλο ελεγκτικό εύρημα ήταν ότι, μολονότι τα προς συγχρηματοδότηση έξοδα που δηλώνονται στην Επιτροπή είναι γνωστά, τα στοιχεία σχετικά με τα έξοδα που δεν δηλώνονται είναι ελάχιστα έως και ανύπαρκτα. Προκειμένου να συγκεντρώνει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το μη δηλούμενο μέρος των εξόδων, η Επιτροπή διενεργεί έρευνες στα κράτη μέλη για την εκτίμηση των διοικητικών εξόδων. Για το 2018 τα σχετικά στοιχεία δεν κρίθηκαν ακριβή αλλά η όλη διαδικασία είναι χρήσιμη ως βάση για γενικευμένες συγκρίσεις υψηλού επιπέδου και τα έξοδα του 2,3 % στα οποία υποβάλλονται τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των ταμείων της πολιτικής συνοχής είναι παρόμοια ή και χαμηλότερα από τα αντίστοιχα άλλων, διεθνώς χρηματοδοτούμενων, καθεστώτων.

Όσον αφορά την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή πρόκρινε 21 μέτρα απλούστευσης που θα οδηγούσαν σε μείωση των διοικητικών εξόδων, αλλά τα κράτη μέλη εκτιμούν ότι θα υπάρξει αύξηση των διοικητικών εξόδων την περίοδο αυτή. Στο δε πλαίσιο της αιτιολογικής έκθεσης της νομοθετικής πρότασης για την περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή παρουσίασε εκτιμήσεις για συγκεκριμένα μέτρα απλούστευσης, που όπως δεν θεωρούνται πολύ ρεαλιστικές. Βασικό πρόβλημα είναι ότι σε αυτές τις εκτιμήσεις δεν λαμβάνεται υπόψη η πολυπλοκότητα των διοικητικών πρακτικών που εφαρμόζουν οι αρχές των κρατών μελών.

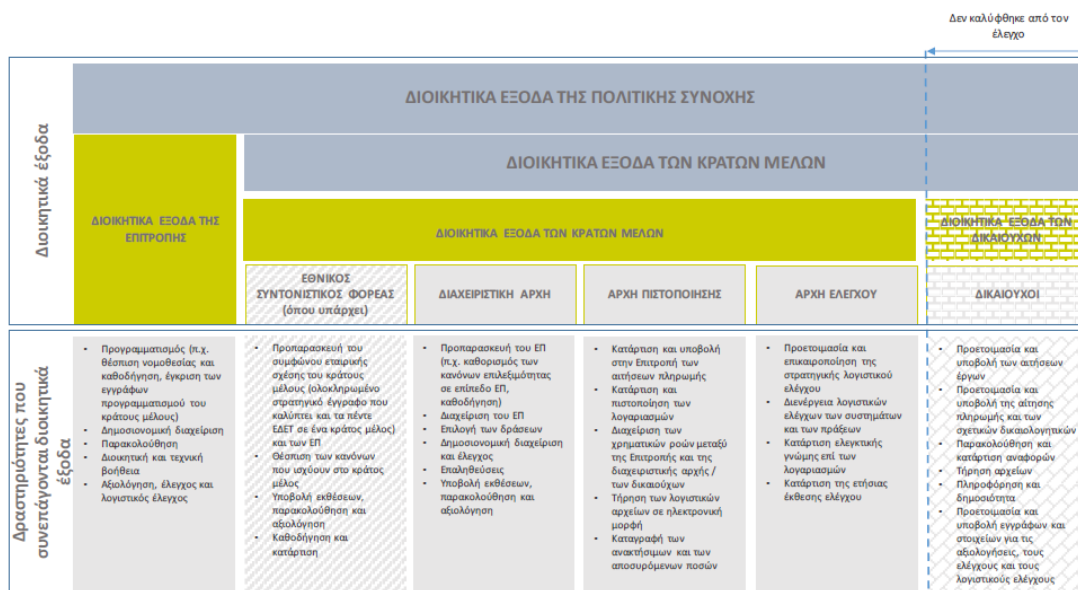
Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο συνιστά στην Επιτροπή τα εξής:

- στο πλαίσιο των τακτικών μελετών των διοικητικών εξόδων, να αναγγέλλει τι θα εξεταστεί και πότε·
- να αξιολογεί κατά πόσον πραγματοποιούνται τα εκτιμώμενα διοικητικά έξοδα και οι προβλεπόμενες οικονομίες·
- να εξετάζει τις διοικητικές πρακτικές των κρατών μελών.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=53380>

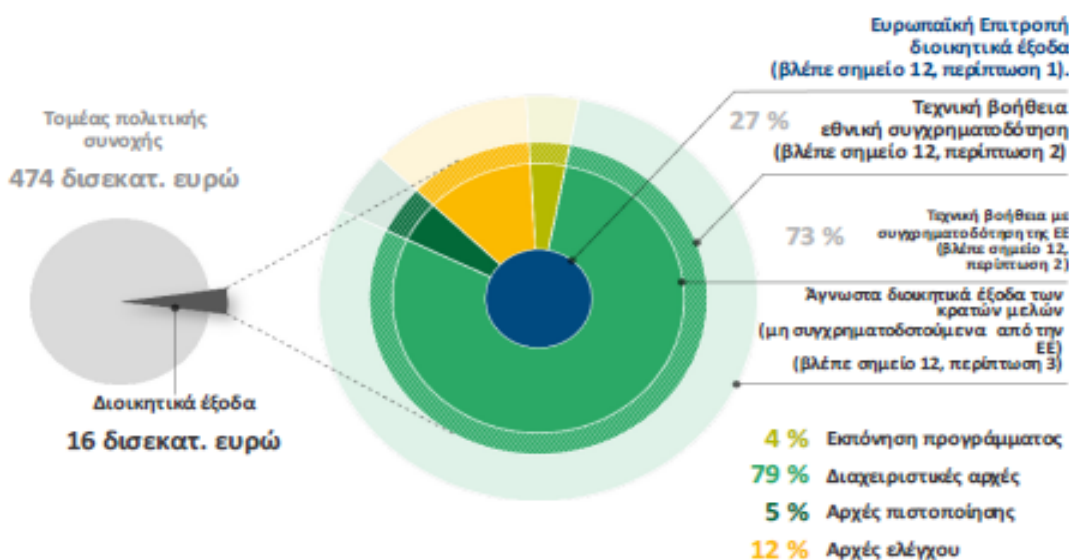
Γράφημα 1 - Δραστηριότητες των εμπλεκόμενων στην πολιτική συνοχής και συναφή έξοδα

Σημ.: Τα κράτη μέλη μπορούν να συγκροτήσουν ενδιάμεσους φορείς υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής και της αρχής πιστοποίησης.

Πηγή: ΕΕΣ.

Γράφημα 2 - Διοικητικά έξοδα και τεχνική βοήθεια των κρατών μελών

Σημ.: Το ποσό των 474 δισεκατομμυρίων περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση της ΕΕ (352 δισεκατομμύρια, βλέπε σημείο 02) και την εθνική συγχρηματοδότηση.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2014-2020.

Δράσεις Έδρας Jean Monnet

Η πανδημία του κορωνοϊού επηρέασε και τις δραστηριότητες της Έδρας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, καθώς απαγορεύθηκαν οι δια ζώσεις εκπαιδευτικές και συναφείς δραστηριότητες κλπ ως προληπτικό μέτρο κατά της διασποράς της ασθένειας.

Έτσι αναβλήθηκε για να προγραμματιστεί σε μεταγενέστερο χρόνο το 10ωρο σεμινάριο της Έδρας με θέμα "Συγκριτικός Δημοσιονομικός Έλεγχος και Καταπολέμηση της Απάτης στην ΕΕ" που είχε προγραμματιστεί να υλοποιηθεί στις 10-11 Μαρτίου 2020, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Καταπολέμησης της Απάτης - ACFE, και στο οποίο είχαν δηλώσει συμμετοχή τόσο φοιτητές προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου όσο και επαγγελματίες από συναφείς χώρους, όπως η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, κλπ.

Παράλληλα αναβλήθηκε η διεξαγωγή διάλεξης (Guest Lecture) του Πρέσβη της Ουρουγουάης που είχε προγραμματιστεί για τις 8 Απριλίου 2020 με θέμα τις δημοσιονομικές σχέσεις της MERCOSUR με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όμως η Έδρα συνέχισε αφενός το διδακτικό έργο της με διαδικασίες εξ αποστάσεως σύγχρονης εκπαίδευσης και αφετέρου τις ερευνητικές

δραστηριότητες της. Έτσι τον Μάρτιο 2020 έγινε η έκδοση του πρώτου βιβλίου της Έδρας (συγγραφέας ο κάτοχος της Έδρας Καθηγητής κ. Δημήτριος Σκιαδάς) με τίτλο "EU Migration Governance: Budgeting and Spending in times of crisis as seen by the European Court of Auditors" από τις Εκδόσεις του Παν/μίου Μακεδονίας. Πρόκειται για μια ανάλυση (στην αγγλική γλώσσα) της Μεταναστευτικής Πολιτικής της ΕΕ κατά την περίοδο 2010-2020 με βάση την χρήση των σχετικών πόρων, όπως αυτή εξετάστηκε από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και τα συμπεράσματα στα οποία η διαμόρφωση και η άσκηση της εν λόγω πολιτικής οδηγούν για το μοντέλο διακυβέρνησης της ΕΕ.

Επίσης υπήρξαν δυο Jean Monnet Εκθέσεις, μια υπό τον τίτλο "The proposed future EU budget for external action" από την κ. Αντωνία Κουμπωτή, Research Assistant στο Jean Monnet Project "Enhancing the debate about intercultural dialogue, EU values and diversity" του Παν/μιου Μακεδονίας, και μια υπό τον τίτλο "Ευρωπαϊκή Πολιτική Υγείας και Δημοσιονομικός Έλεγχος της Δημόσιας Υγείας Αποτελέσματα ελέγχων σε Γερμανία και Ελλάδα" από την κ. Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Μέλος της Ομάδας Έργου της Έδρας Jean Monnet "Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ & Έλεγχος" και Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Τέλος η Έδρα προσέθεσε δυο ακόμη Πακέτα Σημειώσεων (Notebooks) στην Τράπεζα Δεδομένων που τηρεί, ένα με θέμα "Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση", και ένα με θέμα "Ευρωπαϊκή Δημοσιονομική Πολιτική & Ο.Ν.Ε." τα οποία επιμελήθηκε η συνεργάτιδα της Έδρας, κ. Έβα Κυριακίδου, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Διεθνών Σπουδών του Παν/μιου Μακεδονίας.

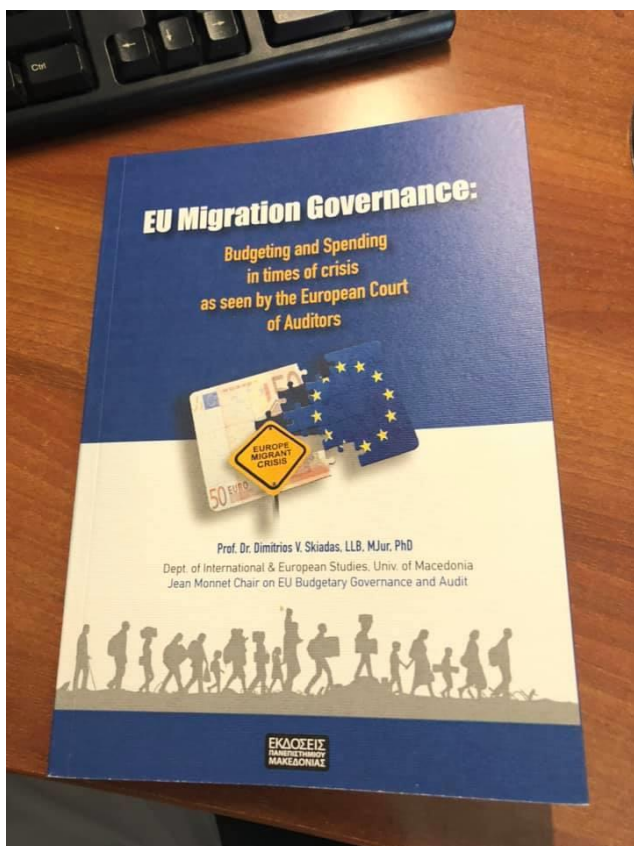

Table of Contents	
Table of Contents.....	v
Preface.....	vii
Introduction.....	1
Chapter One	
The Crisis in figures.....	5
Chapter Two	
The EU response to the Migration/Refugee Crisis.....	13
Chapter Three	
Audits and Migration before the crisis.....	27
3.1. The first audit on Migrants' Integration (2012).....	27
3.2. Examining the External Borders Fund (2014).....	32
3.3. Auditing the External Dimension of EU Migration Policy (2016).....	37
Chapter Four	
Audits and Migration after the crisis.....	43
4.1. Examining the "hotspot approach" (2017).....	44
4.2. The audit of the Refugee Facility in Turkey (2018).....	49
4.3. The audit of the EU Trust Fund for Africa (2018).....	54
4.4. Examining the information systems supporting EU border control (2019).....	58
4.5. Auditing EU action for asylum, relocation and return of migrants (2019).....	61
4.6. Challenges identified from audit results (2018).....	75
Chapter Five	
Reflections based on the findings of the European Court of Auditors.....	79
Conclusions - Future Considerations.....	87
Bibliography.....	93

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://jeanmonnetchair.eubga.uom.gr/guest-lectures/?lang=el>

Έδρα JEAN MONNET «Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ & Έλεγχος»

Κάτοχος Έδρας: Δημήτριος Β. Σκιαδάς, MJur, PhD, Καθηγητής Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης

Διεύθυνση: Γραφείο 427 - Πύργος ΚΖ

Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών - Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Εγνατία 156, Τ.Κ. 546 36 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

Τηλέφωνο: 2310 891354

<http://jeanmonnetchair.eubga.uom.gr/>

<https://www.facebook.com/jeanmonnetchairpamak/>

<https://twitter.com/jeanmonnetchair>

<https://www.linkedin.com/company/jeanmonnetchairpamak>

Έδρα JEAN MONNET
Δημοσιονομική Διακυβέρνηση της ΕΕ
και Έλεγχος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

